

23 november

I dag har **Klemens** namnsdag. Namnet kommer från ett latinskt adjektiv för nådig, mild. Det kom till Sverige på 1200-talet och var vanligt framför allt i Norrland, där det ibland skrevs Klemet eller Klämnet. Runt 210 heter Klemens, ett 60-tal personer har det som tilltalsnamn.

Bemärkelsedagen

I dag firas **Thanksgiving day**, tacksägelsedagen, i USA, vilken nästan är en större högtid än självaste julhelgen. Enligt traditionen delas en festlig måltid med familjen. En typisk thanksgivingmiddag består av fylld kalkon, potatis, tranbärssås, brunsås, pumpapaj och grönsaker. Det är en hårt trafikerad dag, och trafikstöket förstärks av att det i många städer hålls gatuparader.

Det hände då

För 15 år sedan, 2002, erkände nederländaren Volkert van der Graaf mordet på politikern **Pim Fortuyn**. Dädet skedde bara dagar efter att Fortuyns högerpopulistiska parti vunnit sensationella framgångar i parlamentsvalet. van der Graaf hade planerat mordet själv och angav som motiv att han såg den invandrarfientliga Fortuyn som en sådan samhällsfara att denne måste röjas ur vägen.

Födelsedagar

För 62 år sedan, 1955, föddes skådespelaren och artisen **Dan Ekberg**, bror till Anders Ekberg och son till skådespelaren Lars Ekberg. Dan Ekberg har spelat fars och musik, bland annat i "Les misérables" (2011) och "Miss Saigon" (2013), och fick Guldmasken för sin roll i "Zarah" (1987). Han har också syns i filmer som "Tomten är far till alla barnen" (1999) och tv-produktioner som "Molanders" (2013). I vinter spelar han mot bland andra Robert Gustafsson i Oscarsrevyn.

För 61 år sedan, 1956, föddes den australiensiska tävlingsimmarern Shane Gould. Hon vann tre OS-guld 1972 (på 200 m medley, 200 m frisim och 400 m frisim) och blev den första kvinnan i världen att inneha världsrekord på samtliga frisimsdistanser, från 100 till 1 500 meter.

FÖRE DETTA MORMONER. Birgitta och Hans Mattsson berättar för första gången i svensk media om sitt utträde ur mormonkyrkan där Hans fanns i hierarkins

De vågade ta steget att lämna mormonerna

Efter ett helt liv i tro var det som om ett ljus plötsligt tändes, berättar Hans Mattsson. Han och hans familj lämnade mormonkyrkan efter att ha varit medlemmar i tre generationer. Under våren 2018 kommer de ut med en bok om hela historien.

Vi sitter i Málagas uppsatsade hamnkvarter. Det är hit Hans och Birgitta Mattsson har tagit sin tillflykt och börjat livet som på nytt. I Spanien. Just den här helgen är de på besök i Málaga för första gången. – Bara detta, att kunna njuta av detta, att resa till Málaga, träffa några vänner och att slippa prestera, det är helt nytt för mig, berättar Hans.

VÄSTSVENSKAR I VÄRLDEN

Det är första gången de pratar med svensk media. Resan från att börja tvivla, till att aktivt begära utträde ur församlingen, och till att börja prata om det i offentligheten har varit lång. – Det är mycket man riskerar när man vill lämna en organisa-

tion som mormonkyrkan, berättar Hans och Birgitta. Även om det inte är så stränga regler som i vissa andra församlingar som kräver total utfrysning av den som har "hoppat av", så riskerar den avhoppade ändå att få förstörda familje-, släkt- och vänskapsrelationer. **DEN LÅNGA RESAN** började med Hans farfar Oskar på 20-talet.

Två unga missionärer från Amerika kom och knackade på dörren där han bodde fattigt med sin familj i Olskrokan. Snart var hela familjen involverad i mormonkyrkan och de spred läran till sina barn, som spred läran vidare till sina barn, alltså Hans och hans tre syskon. Hans var en ambitiös pojke och ville göra sitt allra bästa för att uppfylla sina föräldrars och Guds förväntningar. Följde man bara vissa regler så blev man välsignad, fick han lära sig. Gjerde man det inte så hamnade man i helvetet. – Det fanns inget där emellan. Det var svart eller vitt, ont eller

absoluta topp. I vår kommer paret ut med en bok om sin livsresa.

gott. Jag ville naturligtvis hålla mig på rätt sida av strecket, säger Hans. Och det gjorde han framgångsrikt. Efter ungdomsåren blev han kallad till att genomföra en tvåårig missionärsperiod i England. Han lärde sig språket och var duktigt på att rekrytera nya medlemmar till församlingen. Vål hemma i Göteborg igen avancerade han snabbt i hierarkin i kyrkan och blev betrodd med många ledaruppdrag i församlingen.

UNGEFÄR SAMTIDIGT TRÄFFADE han också 17-åriga Birgitta. Birgitta kom från ett hem som inte hade någon erfarenhet av att tillhöra någon kyrka och familjen reagerade inte på att hon började träffa Hans och med tiden bli mer och mer involverad i mormonkyrkan. Tvärtom, familjen litade på att hon skulle göra det rätta. Det rätta för Birgitta var att vara med Hans. Och för att kunna dela livet med Hans blev det nödvändigt att bli medlem i och tillhöra mormonkyrkan. – Men jag har hela tiden burit på en egen, fast och personlig överty-

gelse. Och när Hasse långt senare började tvivla ville jag inte höra på ett ord. Skulle han nu komma och förstöra allt vi hade byggt upp, allt det som vårt liv kretsade kring, berättar Birgitta.

FÖR SÅ VAR det. Livet med de fem barnen, den övriga släkten och gemenskapen i församlingen byggde just på den gemensamma synen och tilltron på det som ledarna förkunnade. Man behövde inte söka sig annan kunskap eller egna svar från Gud. Det räckte ju att ledarna hade alla svar. Undrade man något så var det till dem man gick.

– Jag har egentligen inte haft någon personlig relation till Gud under alla år, berättar Hans. Och det har varit det värsta för mig under de senaste åren. Känslan av att ha blivit så fullständigt grundlurad. Hur kunde jag bli det, frågar Hans och hans ögon grumlas av tårar. Hans nådde den absoluta toppen i hierarkin i mormonförsamlingen i världen och blev till sist kallad till att verka som "70", en av cirka 300 andliga ledare som verkar rakt under kyrkans "apostlar", alltså de

Birgitta och Hans Mattsson

- **Ålder:** 61 respektive 67 år.
- **Bor:** Rojales i Alicanteprovinsen, Spanien.
- **Familj:** fem barn
- **Intressen:** Kulturhistoria, släktforskning (Birgitta). Idrott, håller på Frölunda i hockey och IFK Göteborg i fotboll (Hans).
- **Aktuella:** Kommer ut med bok under våren 2018.

"Det är mycket man riskerar när man vill lämna en organisation som mormonkyrkan"

15 högsta ledarna i världen. Ingen svensk mormon har kommit så högt upp i hierarkin. Ingen så hög ledare har heller i offentligheten avslöjat sina tvivel i modern tid. Men där någonstans föll Hans ihop. Han arbetade som regionchef på dataföretaget Capella och förväntades parallellt med det resa runt i Europa varje helg för att föreläsa för de yngre mormonerna runt om i Europa. Det slutade med dålig hälsa och bypass-operation under 2005.

SAMTIDIGT KOM PLÖTSLIGT tvivlen över Hans. Kunde det verkligen stämma, detta han hade fått lära sig från det han var liten bebis? Allt det han visste, allt han kände som sanningen? Han började läsa på och hittade lucka efter lucka. Plötsligt stod det klart för honom. Detta var påhitt. Det stämde inte. Den sanning han levde efter var inte sann. – Då öppnade sig fallluckan. Och då började jag må ordentligt dåligt. Om inte allt detta stämde, varför skulle jag då leva, vad fanns det för mening med alltihop undrade jag, berättar Hans. Det började ryktas om hans tvivel och snart hörde en journalist från New York Times av sig. Mötet resulterade i ett långt reportage och foto på framsidan på tidningen i juni 2013. Och då fanns det inte längre någon återvändo.

Livet förändrades. Relationer försämrades eller bröts helt. Andra blev inspirerade av Hans och hans familj och gav dem modet att våga ta steget ur församlingen. Hans och Birgitta sålde sitt lantställe i Mölnlycke och köpte ett hus i Alicante-regionen i Spanien. Här bor de nu på heltid sedan 2013. – Här är vi på något sätt fredade. Bruset finns i Sverige. Inte här, säger de.

Vad är din sanning i dag, Hans?

Hans funderar ett ögonblick och pekar sen bort mot sin livskamrat tvärs över bordet. – Det är att jag älskar henne. Det är det enda jag vet är helt sant, att jag älskar henne och våra barn och våra barnbarn. Det är konkret, något jag kan ta på och som berör mig djupt.

BIRGITTA HAR SUTTIT med och stöttat Hans under hela intervjun. Hennes väg har varit lite enklare eftersom hon inte var född mormon. Hon levde ju på ett helt annat sätt, innan, berättar hon. – Man kan säga, att förut var det jag som följde Hasses väg. Nu är det lite tvärtom, avslutar Birgitta. **HELLE LYSTRAND LÄRSSEN** 031-62 40 00 namn@gp.se

031-62 40 00 namn@gp.se

Minnesota

Sten Gustafsson

Sten Gustafsson, Rönninge, har stilla insomnat i en ålder av 94 år. Han efterlämnar hustrun Harriet och sönerna Morgan, Jan och Mats med familjer.

Med Sten Gustafsson har en förgrundsgestalt i svensk industri gått bort. Under nästan 40 år ledde han, i olika positioner, några av Sveriges mest framgångsrika företag. Utmärkande för honom var hans övertygelse om att det gällde att dels bygga på förnyelse och långsiktighet, dels ständigt satsa på forskning och utveckling samt på marknader utomlands. Detta i syfte att slå vakt om företagets internationella konkurrenskraft.

Sten Gustafsson föddes 1923 i Huddinge. 1948 blev han civilingenjör vid Handelshögskolan i Stockholm och 1952 MBA vid New York University. Under åren 1957–1993 innehade han en rad ledande befattningar som vice vd, vd och styrelseordförande inom framför allt Astra, Incentive och Saab-Scania, en koncern där han var vd 1978–1983 och styrelseordförande 1983–1989. Han var hedersdoktor i ekonomi, teknologi och medicin. Han var ledamot av flera akademier, bland annat preses för IVA.

1980-talet var en synnerligen händelserik period i Saab-Scania. Koncernen omorganiserades delvis och verksamheter koncentrerades. Nya produktprogram togs fram: på bilsidan en ny Scania lastbilsgeneration och Saab 9000 Turbo; på flygsidan JAS 39 Gripen, regionalflygplanen Saab 340 och Saab 2000 samt robotsystemet 15. Omfattande internationella samarbetsavtal ingicks inom det militära och civila flyget samt inom personbilar.

Under denna expansiva och många gånger turbulenta period utövade Sten Gustafsson ett kraftfullt ledarskap samtidigt som han var en stabiliserande kraft inom Saab-Scania. Det största enskilda beslutet han var med om gällde JAS 39 Gripen. För att få detta projekt i hamn politiskt, ekonomiskt, tekniskt och industriellt krävdes förhandlingsförmåga, beslutsamhet och en visionär blick, egenskaper som Sten Gustafsson i högsta grad besatte och som han också gav prov på som ordförande i Industrigruppen JAS.

Sten Gustafsson var en bra ledare. Han knöt medarbetare till sig genom att visa förtroende och skapa entusiasmen samtidigt som han ställde krav och krävde ansvar. Han fick medarbetare att växa. Både i arbetet och privat var han omtyckt. Han och hans hustru Harriet visade stor gästfrihet gentemot medarbetare och vänner. Att umgås var en fest.

En viktig plats i Sten Gustafssons liv intog sommarhuset på Bjärehalvön, där han kunde koppla av, njuta med familjen och spela tennis.

En stimulerande coach och en nära vän har lämnat oss.

Kai Hammerich, Saab-Scania
Tommy Ivarsson, Saab Flyg
Lars Kylberg, Saab-Scania
Lars Ohlsson-Leijon, Saab-Scania
Rolf Sandberg, Saab Personbil
Leif Östling, Scania

Nytt i korthet

Gamla Landalafflickors 70-årsjubileum

Föreningen Gamla Landalafflickor har firat sitt 70-årsjubileum på restaurang Brewhouse. Tillställningen inleddes med lite historik och utdrag ur första protokollet från september 1947. En trevlig anekdot från det allra första mötet var att beslut togs om att säga du till varandra i stället för fru, fröken och herr.

Vid starten för 70 år sedan kom närmare 200 personer som ville bli medlemmar. Antalet medlemmar ökade sedan successivt under många år, men numera finns bara 52 medlemmar i föreningen.

På bilden ses styrelsen med Rose-Marie Berntsson, Mona Wendelklint och Siv Andersson.

Skrivregler minnesord

- Ett minnesord bör vara högst 3 000 tecken inklusive mellanslag, gärna kortare. Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera i texten.
- Inled med namn, ålder, hemort och närmast anhöriga för den bortgångne. Minnesordet måste ha en (eller flera) undertecknare.
- Bifoga gärna en bild (jpeg-format).
- Vi är tacksamma för att få materialet via e-post till namn@gp.se

